

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 250. szám.

Csütörtök, november 3.

Gazdasági haladásunk a költségvetésben.

— november 3

(P. H. Sz.) Ahol még annyira szervezettel a társadalom, mint nálunk, bizony nem lehetséges máriól-holnapra megszüntetni azt a kóros állapotot, hogy az ország minden téren csak a kormány munkájától és az állam pénzéből, ami voltaképpen egyenként kinek-kinek a saját pénze, várja hol boldogítását, hol eltartását, vagy éppen megmentését.

Ha azonban így áll a dolog, akkor valósággal meglepéssel és reménységgel kell fogadnunk az olyan kormányintézkedéseket vagy előterjesztéseket, amelyek arra való, hogy gazdasági erőnk kifejlészthető, az ország teherviselő képessége szilárdítható, vagyonossága gyarapítható legyen.

Sajnos, nálunk még nem emelkedett oda a magántőke, hogy teljes mértékben közgazdasági vállalatok felé forduljon; ha a bankok nem vennének részt, bár nézetünk szerint azért nem mindig elég mértékben, az ipari és kereskedelmi vállalatokban, bizony, a megtakarított pénzeknek csak igen kis hányadát látják oly célok szolgálatában, melyek a külföldön tekintélyes ipart, de vele együtt gazdag családokat is teremtettek és sok régi családnak nemcsak visszadták a fényt, hanem gazdagabbá is tették, mint valaha volt.

Az államnak tehát nálunk a közgazdasági téren valósággal a nevelő szerepét is kell vinnie

Ennek a feladatnak telfogása a most benyújtott 1911-iki költségvetésben is kifejezésre jut. A pesszimista kritikusok azt

szokták ugyan mondani, hogy a gazdasági erősödést is azért mozditja elő a kormány, hogy nagyobb adót szedhessen. Nos, ha így állana a dolog, az ilyen finánciális elv is közvetve a jólét emelésére szolgálna; szívesen fizethetjük az adót, csak legyen miből és mitől.

Ámde a költségvetésben nem ezt az elvet látjuk kidomborodni, hanem azt, hogy ne csak az állam vállalatai járjanak nagyobb jövedelemmel, hanem a közterhek viselését el nem kerülhető lakosság is módot és kedvet kapjon vagyoni helyzetének erősítésére.

Hogy az államnak magának kell extenzívben foglalkozni bizonyos olyan üzemekkel, melyek voltaképpen a polgárokra várnak, azt nemcsak a már előbb vázolt ok teszi szükségessé, hanem az az előkészület nélkül ránk zudult csapás is, hogy közfogyasztási cikkeink aránytalanul megfogyatkoztak, megdrágultak s drágaságukat bizonyos kartellszerű szövetezők még növelik is és ezzel valóságos nyomorúságot teremtenek az országban.

Magyarország ma a kontinens valamennyi országa közt a legrosszabb helyzetben van, ugyszólván az összes közszükségleti cikkek beszerzése dolgában. Drága nem csak a táplálék, hanem a fűtés és az építőanyag is, tehát szertelenül megdrágult a városi ember élete; vagy bele-roskad a házbérbe, vagy kénytelen rosszul, kényelmetlenül, egészségtelenül lakni. Ennek visszahatása az is, hogy magának az államnak alkalmazottai is elégedetlenek, szükségét szenvednek. S ha már az ő sorsuk javításával is terhelt költségzaporodást, a felcsigázott állami bevételeket,

állandóan akarja biztosítani a kormány, kétszeres gondjának kell lennie, hogy egyrészt a népnek új kereseti forrást nyisson, másrészt a megélhetést könnyebbé, olcsóbbá tegye.

Egyik legcélravezetőbb eszköz a termelés fokozása, első sorban a számszerűleg hanyatlott állattenyésztés új föllendítése, azután a termények gyarapítása az intenzívebb, észszerűbb gazdálkodás megismertetésével és terjesztésével, végül a kevésbé kultivált, nagy mértékben még importált növények termesztése.

Ezt célozza a kormány, s hogy a nagy feladat teljesítése mennyiben fog sikerülni, az természetesen nem csupán a kormány jóakarától és munkájától függ, hanem attól is, hogy mennyi buzgalommal és odaadással segíti maga a társadalom is, nevezetesen a hatóságok, a közönség, gazda, munkaadó és munkás annak megvalósítását.

Mert ma a gazdasági elvek is még ellenségesen állanak egymással szemben, partikuláris érdekek irányítják az iteleket és cselekvéseket. Ezt a diszharmóniát nem szüntetheti meg, legalább egyszerre nem, a széttagolt társadalom; ez a feladat a minden érdekét számbavevő kormányra hárul. És a költségvetésnek nem csupán tételei, hanem megokolása is azzal a megnyugtatóssal tölt el bennünket, hogy a gazdasági élet harmonikus fejlesztése vezérelve a kormánynak, a minnek a kijelölt teendőkből kézzelfogható bizonyítékát adja.

A „TORONTÁL” tárcája.

Fontainebleau.

Ha összegyűjtené valaki azt a sok utiképet és leírást, melyek mostanában az újságokban megjelentek, azt hiszem a leírásokból jóformán az egész világot megismerné. Magam is nagy érdeklődéssel olvastam néhány cikket, annál is inkább, miután Európát bejárva, minden egyes hely, mint kedves ismerősöm jelent meg és szebbnél-szebb emlékeket idézett fel. Volt már szó világvárosokról, tengerről és vadregényes tájakról; egyszer turista ruhában maszta meg a Mont Blancot az ír, másszor meg frakkban ült a grande opéra de Parisban. Én most történelmi nevezetességénél fogva a világ egyik legelső helyéről akarok írni, hol minden követ évszázadok mohá takarja, s azt lefejtve évszázadok érdekes történetét látjuk írva.

A párisi hatalmas gare de Lyonból óránként elegáns rapide vonatok robnognak ki s keresztül a külvárosokon Melunt érintve, óriás erdőn átszáguldván egy óra alatt Fontainebleau: érik el. Fontainebleau egy 20 ezer lakossal bíró, csendes, tiszta, fűdőhely benyomását tevő francia kis város, hol nyaranta igen elegáns társaság keres üdülést és szórakozást. De ezen állandó lakosokon kívül százezrekre rug azoknak a külföldieknek száma, kik megálva a modern haladás és művészetének központjában Párisban, szakítanak egy napot és sietnek megnézni a fontainebleau-i kas-

télyt s megilletődéssel időznek ott azon légkörben, melyben egykor a híres francia királyok és a nagy császár, I. Napoleon élt.

Fontainebleau nem egyedüli ilyen helye Franciaországnak, hisz csodákat regélnek Versailles óriás szépségéről, St. Cloud, Chantilly, Rambouillet és még számos kastély kedvességéről. Fontainebleau azonban sok más kiválóságán kívül még azon érdekességgel is vonz, hogy most is úgy áll ottan, s úgy van berendezve, amint Marie Antoinette és Napoleon idejében volt, míg Versailles és a többi királyi kastélyok berendezésükkel, óriás értékű műtárgyaikkal már rég a Louvre vagy más muzeum ékeskedik. Ott járva, szemlélve és csodálva a művészi kéz alkotását, elfogja az embert az az ihlet, mintha valamely magaslatos pillanatban világraszóló ténykedésben volna része. Mi történt például a főbíratornál lévő Cour des Audieuxben? Itt bucszott el a nagy Napoleon gárdájától 1814. április 20-án, miután aláírta trónlemondását, s 1815. március 20-án Elba szigetéről való visszatérése után ezen udvarban gránátosai felett hadiszemlét tartott, s velők Párisba vonult.

Szükségét érzem annak, hogy némiképp megismertessem a palais történetét Midőn mi első királyságunk áldásdus gyűlöletét kezdjük élvezni, Fontainebleau helyén már egy erős vár volt, hol a 11. és 12. században a francia királyok udvart tartottak. Ezt a várat I. Ferenc átalakította az akkori legkiválóbb építészekkel kastéllyá, utódai meghívták a leghíresebb olasz és francia művészeket, kik a kastély külső, de

különösen első dekorációt végezték; majd XIII. Lajos kibővítette; XIV. Lajos pedig évenként nagy vadászatokot rendezett a környéken és ily alkalommal használt a kastélyt. Marie Antoinette szintén sokat tartózkodott itt, de a legtöbbet I. Napoleon, ki minden idejét a táboron kívül itt töltötte és kedvenc tartózkodási helyének nevezte. 1815. után gazdtalan lett, míg III. Napoleon nem restauráltatta és az ő trónvesztése után a köztársaság veszi kezébe. Többé ezután nem lakják és csak a külföldiek bálmulásának lesz martaléka az a hely, hol a kedélyt és vigaszt annyi, világot rázkódó esemény váltotta fel. Most pedig felteszek egy piros sapkát, melyre ez a szó van írva: „Guide”, átveszem a vezető szerepét és átvezetem olvasóimat a palota minden nevezetesebb helyén.

Menjünk fel az „Escalier du Fer à Cheval”-on és tekintsük meg I. Napoleon lakosztályát. A szolgálattevő tisztek szobáin keresztül eljutunk abba a szobába, hol Napoleon aláírta 1814. ápr. 11-én a francia és olasz trónról való lemondását. A lemondási okmány így szól:

„Les puissances alliés ayant proclamé, que l'empereur Napoleon était le seul obstacle au rétablissement de la paix en Europe, l'empereur fidèle à son serment déclare, qu'il renonce pour lui et ses successeurs au trône de France et d'Italie, et qu'il fidèle à son serment n'est aucun sacrifice personnel même celui de la vie qu'il ne soit prêt à faire au intérêt de la France”.

Ott áll az az asztal is, egy kis kerek, barnára politirozott asztalka, hol ezt megírta, és mérgében tollkését annyira beledöfte az asztal lapjába, hogy a helye maig is látszik. Legalább

SZÁLLÍTÁSI, BIZOMÁNYI, INCASSO FIÓK-ÜZLET MEGNYITÁS NAGYBECSKEREKEN

Iroda: Szerb hitközségi palota.
(Szerbtemplom-utca) Telefon 139.

PERL MÓR ÉS FIA : SZÁLLÍTÓK

Iroda: Szerb hitközségi palota
(Szerbtemplom-utca) Telefon 139

Elvállalunk minden a szállítási szakma körébe vágó megbízást. Eszközlünk mindennemű szállításokat helyben és vidékre, továbbá butorszállításokat saját patent butorszállító kocsijainkban, valamint mindennemű beraktározásokat saját raktárainkban. Beraktározandó árukra előleget nyújtunk.

482x200 115

ALAPITTATOTT 1863. FŐÜZLET SZEGEDEN. ALAPITTATOTT 1863.

HIREK

Tájékoztató IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.

November 3.

Barométer emelkedő, délután 133 órákor: 744,3 mm.
Hőmérséklet: maximum 11,0 C, minimum 5,4 C. Csapadék: 13,2. Felhőzet: Cu. 5. Szélirány és erősség: S. 2.

Jóslat a következő 24 órára: Változóköny. Szeles. Enyhé. Sok helyütt csapadék. Hűvösebb.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 6 perctől másnap reggel 6 óra 38 percgig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percgig; felhőzet: Ci = fűrtűsfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = báránnyfelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

— Személyi hírek. Dr. Deilimanic Lajos főispán rövid távollét után tegnap este visszaérkezett Nagybecskerekre.

Jankó Ágoston alispán tegnap 10 napi szabadságra elutazott Nagybecskerekéről. Az alispánt távolléte alatt dr. Vinczehid Ernő megyei főjegyző helyettesíti.

— Kinevezés. A kereskedelmi miniszter dr. Hernádi Lajos nagybecskereki vasúti forgalmi díjnyakot fogalmazó gyakornokká kinevezte.

— Izr. istentisztelet. A nagybecskereki izr. templomban a péntek esti istentisztelet fél 5 órakor kezdődik.

— A munkásgimnáziumból. A kultúregyesület nagybecskereki munkásgimnáziumában ma este 8—9-ig Harzer József főgimnáziumi tanár fizikai, 9—10-ig pedig dr. Heinermann Alajos egészségügyi előadásait folytatja.

— Jövőre elvárható alapszabályok. A földművelésügyi m. kir. miniszter a Torontálmegyei Gazdasági Egyesület fiókját képező németeleméri Gazdakör alapszabályait 96193. szám alatt jóváhagyta.

— Tanítógyűlések. Ma a tanítók napja volt A délmagyarországi tanítóegyesület nagybecskereki köre ma délelőtt tartotta ugyanis rendezévi közgyűlést s ezzel kapcsolatban a vármegyei tanítói tanácsokzat anyagi ellátásuk javításáról is. A tanácskozásokat, amelyeken nagy számmal vettek részt a tanítók, d. e. 9 órakor a Steinbach-alapítvány tagjainak ülése vezette be, majd 10 órakor következett a nagybecskereki kör közgyűlése a központi állami elemi iskolában. Utána Torontálvármegye tanítói gyűléseztek a tanítók anyagi ellátásának s nehéz helyzetük javítása dolgában. A gyűlésekről, amelyek belenyúltak a délutáni órákba lapunk holnapi számában hozunk részletes tudósítást.

is ez az asztalon látható hézag mondja. Ezen szobából a dolgozószobába, innen a hálóterembe lépünk, hol Napoleon ágya és a római király bölcseje áll. Aztán a tanácskozási és trónterembe, melyben egy IX. Károly idejéből való hatalmas kristálycsillár lóg és a falak XIII. és XIV. Lajos korabeli diszes faragványu faburkolattal vannak bevonva.

Marie Antoinette szobái a nőiesség jeleit viselik magukon, üde, világos minden. Szinte rosszul esik ezen szobákban járni, mert az embernek szemébe ötlök ezen gyengédséggel szemben az a sötét, brutális gyász, mely a szerencsétlen királynő végnapjait takarja. Boudoirja, szalonjai tele vannak sévresi remekművekkel, hálószobájában Lyon városától ajándékba kapott nagy értékű függönyök lógnak. A 86 méter hosszú Bibliothéquet IV. Henrik alapította s itt van elhelyezve Napoleon előbb idézett lemondólevele.

A Salons de Reception mesés gobelinjeiről híresek; XIII. Lajos szalonjában pedig a világ egyik legrégebbi tükre lóg 1530-ból. Madame Maintenon lakosztálya nem oly érdekes, mint története. Mint szegény nevelőnő 34 éves korában került az udvarhoz, hol szendéségével és behízelgő modorával annyira megnyerte XIV. Lajos tetszését, hogy kedvesévé tette s 1680-ban titokban nőül vette. A politikára is óriás befolyást gyakorolt, s talán nem egy szerencsétlen sakkhuzás ötlete az ő fejében született meg. Franciaország történetében igen nagy szerepet játszottak mindig a maitressek; így a Salle des Fêteset, melyet I. Ferenc építtetett, IV. Henrik, kedvesének Diane de Poitiersnek díszel és művészzel egy, fényteremmé változtatta; a dekorációk közt mindenhol a D. és H. betű látható, Dianet és Henriket jelölve. Igen érdekes még VII. Pius Pápa lakosztálya, melyben régebben Katharine de Medici és osztrák Anna lakott. 1812-ben VII. Pius költözött be 17 hónapra, mert nem engedelmessé kívánta, Napoleon elfogatta és elzáratta. De azt mondják, a sok fény és kiváló élet tetszett

A D. M. T. E. módos-párdányi köre folyó hó október 27-én, d. e. 9 órakor tartotta őszi közgyűlést a torontálzecsényi áll. elemi iskolában a következő tárgysorozattal: 1. Ovodai foglalkozás, bemutatta növendékeivel Vorwith Irma torontálzecsényi községi ovónő. 2. Gyakorlati tanítás, tartotta Wirsz József tor.-szecsényi állami tanító. 3. Elnöki megnyitó. 4. Jegyzőkönyv-hitelesítők és hírlaptudósítók választása. 5. Pénztárvizsgálók kiküldése. 6. Új tagok felvétele. 7. Felolvasás a természettan köréből: Tartotta Deák Géza csávosi hírf. tanító. 8. Mi módon ismétlődő a tárgyalt tananyag a nép- és az ismétlődő iskolákban? Előadás, tartotta Schmidt Antal istvánföldi állami igazgató-tanító. 9. Az ovodai foglalkozás és a gyakorlati tanítás megvitatása. 10. Tagsági díjak beszédese. (E cából a tárgyalások 10 percere felfüggesztettek.) 11. Elnöki jelentések és előterjesztések. 12. Jelentés a pénztár állapotáról. 13. Költségvetés. 14. Interpellációk. 15. Indítványok. 16. A jövő évi tavaszi közgyűlés helyének megállapítása. A nagy számban összegyűlt tanítókön kívül a gyűlésen jelen voltak még Neurohr Károly ker. esperesplébános és Szecsény község előljárósa. A gyűlést megelőzőleg a község előljárósa az egybegyűlt tanítók tiszteletére világszolgálatot adott. A gyűlés mindvégig nagy érdeklődés mellett folyt le és az összes szereplőknek fáradozásukért és élvezetes előadásukért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. Gyűlés után közös tartsasébed volt a községi nagyvendéglőben, ahol számos felkőszöntő hangzott el.

— A népszámlálás. Az 1910. december 31-iki állapot szerint tartandó népszámlálásra vonatkozó előmunkálatok már javában folynak a városnál s a népszámlálási munkálatok vezetésével a város Mattanovich György városi jegyzőt bízta meg, aki mellé Deák Vidort osztották be. A város belterülete 25, a külterületek pedig 4 népszámlálási kerületbe osztottak be, a melyekben az összeírásokat Graszl Ferenc, Szegfü Sándor, Lovrich Antal, Tarkó János, Istvánffy Károly, Gruncsics Dusan, Czvetkov Vazul, Bugarski Milivoj, Szubics Péter Stefanovics István, Büchler Hugó, Kárpáti Kálmán, Princz Mihály, Vukov Péter, Popovics Bogdán, Jovanovics Emil, Perkov László, Zsenár Iván, Moity Dragutin, Babinszki István, Jeiasich Braniszlav, Jakabfalvi Lajos, Czvetkov Szvetozár, Pakai János, Szabó Bertalan, Hermann Hugó, Szarász József, Árvai Ferenc és Jára József fogják végezni. Helyettes népszámlálók: Novakovics Péter, Kardos György, Zsenár Iván, Hoffmann Ede, Hegedüs Antal, Mantele Frigyes és Gyurinka Bela. Főfelvizsgálók: Panic Dániel, Halmos József, Stefanovics János, Giffinger Zsigmond, Havas Dániel, Igyatovics Iván és Funk Arthur. Helyettes felvizsgálók: Treisz Géza, Török Péter és Deák

neki, meg volt elégedve sorsával s nem is sietett otthagyni jó helyét.

Bizony ezt elhíbeti az, ki látta Fontainebleaut. A plafonok többnyire XIII. Lajos korabeli művészek alkotása; nagyon figyelemreméltók még a csaknem minden teremben alkalmazott beauvaisi faliszőnyegek. A kastély parkja igen szép. Sötét, vészstíjós fenyők alatt csörgedeznek a kis patakok; itt-ott egyes maradvány rég mult idők-ből; egy Vesta-szobor itt, egy Diane ott. Talán ezen a kőpadon pihente ki magát a séta után Madame la Marquise Maintenon — s Napoleon e patak tükrebe elmerengve szötte világronboló terveit. A Fontainebleau körül óriási erdők akarom még megemlíteni, mely Franciaország egyik legszebb erdeje. Példáson tartott nagyszerű uccán az autómobilok és fogatok százai gurulnak naponta végig; a nagy melkocok, talve angolokkal, zajjal töltik be az erdő csendjét. Utan, utfélen nevezetesség; lehet ott a Jupitert, Pharamoet és a siámi ikreket faképződményekben látni, igen szép sziklaképződmények is vannak; s elmaradhatatlan a Café Restaurant, hol a chauffeur már előre vigyorogva kérdi: „Est ce que prend l'aperitif?” A nyári viláforgalom után télen kihalt az erdő; a nagy csendet csak puskaropogás zavarja meg, kétszer évente; még pedig fontos puskaropogás, midőn Fallières elnök tartja itt hivatalos vadászatait, s ilyenkor többnyire koronás fő a vendége.

Versailles nagyobb, mint Fontainebleau, és mint épület imponansabb és kívülről szebb; Herrenchiessee, melyet szintén e mintára építtetett a szerencsétlen bajor Lajos király, ki csak harminchárom napig lakott remekművében, és a park tavába fojtottak, fenyesebb, díszesebb, hisz újabb; de nincs a világon még egy királyi kastély, mely oly műtérkekkel és történeti értékkel bírna, mint Fontainebleau, hol egy-egy terem oly tervek megbeszélésének és eseményeknek volt színhelye, melyek Európát reszkettették meg!

lfj. Fóris József.

Vidor. A népszámlálás január 1-től január 10-ig fog tartani.

— A virilisták névjegyzéke. A vármegyei legtöbb adót fizető bizottsági tagok 1911. évi névjegyzékének kiigazítása előtt az adóhivatali kimutatások az 1886. évi XXI. t.-c. 25. §. harmadik bekezdése alapján Nagybecskerekben, a vármegye székházában, Farkas Vince vármegyei aljegyző hivatalos helyiségében közszemlére kitették és folyó évi november hó 7-től november hó 15-ig bezárólag bárki által betekinthező és ellenők észrevételek adhatók be. A megyei igazoló választmány pedig f. évi november hó 16-tól 21-ig bezárólag naponta d. e. 10—12 óráig ugyancsak a jelzett helyen tartja üléseit. Mind azok tehát, akik az 1886. évi XXI. t.-c. 26. §-a értelmében jogosítva vannak adójuk kétszeres beszámítását kérni, fölhívattak, hogy ezen jogukat legkésőbb 1910. évi november hó 21-ik napjának déli 12 órájáig az igazoló választmány előtt szóval vagy írásban igazolva érvényesítsék, mert ennek elmulasztása esetén az idézett t.-c. 27. §-a alapján az adó kétszeres beszámításnak kedvezményétől az 1911. évre esznek.

— Elmarad a tisztiszemle. A nagybecskereki 29 ik közös gyalogezred hadkiegészítő parancsnoksága ez uton is közhírré teszi, hogy a tartalékos tisztek és hadapródoknak f. hó 4-ikére és 7-ikére kitűzött főszemléje a városunkban előfordult koleraeset miatt további intézkedésig elmarad.

— Köszönet. Dr. Vinczehid Ernőné az Iskolagyermekbarát-Egyesületnek 10 koronát adományozott, amelyért hálás köszönetet mond az egyesület elnöksége.

— A kolera. A Nagybecskerekben legutóbb előfordult koleraesetnek, a melyet, mint már röviden jeleztük, az országos bakteorológiai intézet is megállapított, úgy látszik nem lesz folytatása, amennyiben ma sem fordult elő újabb gyanus megbetegedés. A hatóság azért a fertőzött házakat állandó rendőri felügyelet alatt tartja s így szigoruan ügyel arra, hogy a házból senki el ne távozhassék. A városi orvosok naponként több ízben is felkeresik a zár alatt levő házak lakóit, hogy időnként megvizsgálják őket s hogy a fertőtlenítési munkát ellenőrizzék s főleg nekik és a rendőrség buzgó eljárásának köszönhető, hogy a veszedelmet még csirájában sikerült elfojtani. A város járvány-bizottsága egyébként ma délután 4 órakor ülést tart, a melyen a még esetleg szükséges intézkedéseket fogják megbeszélni.

Itt említtük meg, hogy miután az iskolákban összegyűlők sok mindenféle ellenőrizhetetlenül megforduló tanulócsereg könnyen előmozdithatja a ragály terjedését, az iskolákat bizonytalan időre bezárják. A főgimnáziumot, a zárdaiskolát és az inasiskolákat már ma bezárták, a többi intézetekben pedig holnap szüntetik be a tanítást.

— A Király Album. Aki november 15-éig előfizet, megkapja karácsonykor a Magyar Hírlap remek kiviteli ajándék-naptárát, a „Király Album”-ot, ezt a gyönyörű díszművet, amely a karácsonyi könyvpiac szenzációja lesz. A Magyar Hírlap a legjobban informált napilap, amely délután 6 órakor jelenik meg a fővárosban s így minden más napilapot megelőz megjelenésével a vidéken. Már kora reggel megkapja az ország legtávolabb részén fekvő előfizető is és megtudja belőle az elmúlt 24 óra hiteles, pontos történetét. Riportjaiban mindig első helyen áll a Magyar Hírlap; de olvasmányai, regénye, tárcá, tudományos csevegés, crequis is nives, irodalmi, jó Rovatai kimerítők; hivatásos és nagytehesező újságírók írják minden sorát. Országgyűlési tudósítása teljes és megbízható; tőzsde jelentései, közigazgatási rovata kitűnő. Egész sereg vidám, szórakoztató és ismeretterjesztő specialitása a legjobb napitappá teszik a Magyar Hírlapot, amelynek előfizetési árai: Egész évre 28 — fél-évre 14 —, negyedévre 7 —, egy hóra 2-40 korona.

378—142.129

SZULTÁN
BÓR ÉS DÚS
LITHION
FORRÁS

KIVÁLÓ VEGYŐSZETÉTELŰ

Kapható Nagybecskerekben: ROSA BÉLA, FENDLER JÓZSEF fűszerkereskedésében, s más kereskedésekben

Lovak megvizsgálása. A Nagybecskerekben rövid időn belül több esetben megállapított takonykór miatt dr. Perisics Zoltán polgármester a város egész területén az összes lovak megvizsgálását rendelte el. A vizsgálat, melyet Fülep György városi m. kir. állatorvos fog végezni, f. hó 7., 8. és 9-ikén lesz és pedig: 7-ikén reggel a Nemetváros lóállománya a városnegyed bikaistállójában, 8-ikán Oppova, Budzsák és Amerika városrész állománya az oppovai bikaistállóban, 9-ikén pedig Gradnuiica városnegyed állománya szintén a negyedközség bikai-tállójában.

Vasuti ta'pfa-szállítás. A temesvári kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy a szerb kir. államvasutak igazgatóságánál (Belgrád) vasuti talpfák szállítására folyó évi november hó 14-én ajánlati versenytárgyalás fog tartatni. A közlebbi feltételek a kamara titkári hivatalában megtekinthetők.

Irdalom, művészet.

*** Műkiállítás Pancsován.** A Nemzeti Szalon művészeti egyesület 1910. évi november hó 6-tól 13-ig a Pancsovai „Trombitás” termében Báro Dániel Tibor főispán védnöksége és Radda Ignác dr. polgármester elnöksége mellett képzőművészeti tárlatot rendez. A műkiállítás ünnepélyes megnyitása 1910. november hó 6-án vasárnap délelőtt 11 órakor megy végbe. A kiállítás naponta reggel 9-től este 7 óráig van nyitva. Beléző díj a megnyitás napján 1 korona, más napokon 50 fillér. Névre szóló bérletjegyek a kiállítási pénztárnál válthatók. Személyjegy 3 korona, 2 személyre 5 korona. A bérletjegyek egyuttal sorsjegyek is. Külön sorsjegy 50 fillér. A kiállítás tartama alatt sétahangversenyek, tárgysorsjátékok stb. lesznek.

*** A Politikai Hetiszemle** politikai, közgazdasági és társadalmi hetilap legújabb száma a következő tartalommal jelent meg: Az expozé. Irta R. — Belföld. A politikai helyzet. Irta sz. s. — Külföld. Cseh-német béke. Irta Székely Sámuel. — Közgazdaság. Gazdasági haladásunk a költségvetésben. Irta Nos. — Az értéktörszéről. Irta B. A. — Társadalom. A kultúra az új budgetben. Irta Örs. — A hétről. Hazai Samu altábornagy. — Városy Gyula érsek halála. — A horvát választások. — A Kuun kollégium ünnepe. — Az olaszországi katasztrófa. — A Parseval léghajó. — Közgazdasági közlemények.

Törvényeszk.

§ A novemberi esküdtzéki tárgyalások. A nagybecskerekai kir. törvényszéknél az esküdtz tárgyalások folyó hó 7-ikén kezdődnek. Eddig a következő bűnügyek vannak tárgyalásra kitűzve:

November 7-én: Szándékos emberölés büntetével vádolt Miksa Petru ügye.

November 8-án: Szándékos emberölés büntetével vádolt Vidrics István ügye.

November 9-én: Szándékos emberölés büntetével vádolt Jubics Milován ügye.

November 10-én: Szándékos emberölés büntetével vádolt Todoroszko Ferenc ügye.

November 11-én: Szándékos emberölés büntetével vádolt Markov Cseada ügye.

November 12-én: Hazastáron elkövetett szándékos emberölés büntetével vádolt özvegy Bózó Balintné ügye.

§ A Torontál pörei. Ismeretes, hogy ez év május és június havában a Délvidéki Ujságban több rendbeli cikk jelent meg, amelyekben részint a Torontált, részint lapunk felelős szerkesztőjét becsületsértő és rágalmazó támadásokkal illették. A támadások miatt Somfai János a „Torontál” felelős szerkesztője rágalmazás és becsületsértés miatt följelentést tett a bíróságnál s a pörök most vannak folyamatban. Az egyik cikk ügyében, amelyet Heil Károly, az „Unser Blatt” című német hetilap szerkesztője írt „Valasz a Torontálnak” címmel s amelyben Somfai Jánost sértette és rágalmazta, a vizsgálatot már befejezték s Heil Károlyt rágalmazás miatt vád alá helyezték. A törvényeszk ebben az ügyben mára kitűzte a főtárgyalást is, melyen Junker János kir. törvényszéki bíró elnökölt, de ítéletre a mai tárgyaláson nem került sor. A vádolt védője ugyanis egyrészt becsületsértés címén vizsonvádat emelt Somfai ellen a Torontálban a június 30-iki megyei közgyűlés alkalmából az Unser Blatt durvaságát elítélő cikke miatt, másrészt a bizonyítás elrendelését kérte Heil Károly bevádolt cikkében foglalt egyes pontok valódiságának bizonyítására. Somfai János teljes mértékben hozzájárult a legszelebb körű bizonyítás fölvetéséhez, a bíróság azonban ezt nem rendelte el, ellenben a vizsonvadás ügyében szükséges vizsgálat megejtése végett a tárgyalást bizonytalan időre elnapolta.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz
111-42.34

TÁVIRATOK

A politikai élet.

Budapest, nov. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nevezetesebb fordulat, vagy mozzanat ma nincs a politikai életben. Általános várakozás jellemzi a helyzetet, amely csak akkor tűnik el, ha a készfzetés do'gában publikálják a meg-egyeztést, illetőleg az eredményt, amit a magyar kormány elért. Ennek a részletei felett még most tanácskoznak a szakelő-adoók s csak ha ezek befejezték a tanács-kozásaikat, következik a végleges döntés, amely az eddigi jelek szerint a magyar álláspon-t diadalát fogja meghozni.

A készfzetések.

Budapest, nov. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Papp Elek és Teleszky pénzügyminiszteri államtitkárok ma Bécsbe utaztak, hogy holnap megkezdjék az osztrák szakelőadókkal a tanácskozásokat a készfzetések felvételének feltételeiről.

A politikai köröket még mindig élénken foglalkoztatja az a hír, hogy a magyar kormány a készfzetésekre vonatkozó tárgyalásait leginkább az nehezítette meg, hogy az osztrák kormány a tárgyalások előrehaladott stádiumában azzal a szenzációs leleplezéssel állott elő, hogy a Wekerle-Kossuth-kormány és a Bienerth-kormány között olyan értelmű megállapodás jött létre, amely szerint a magyar kormány nem fogja követelni az osztrák kormánytól a készfzetések felvételének határidőhöz szabott biztosítékát.

Erre a hírre vonatkozólag most Kossuth Ferenc nyilatkozik, de csak annyit mond, hogy ő neki semmiféle megállapodásról, vagy titkos egyezményről ez irányban nincsen tudomása.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház szombaton déli 12 órakor ülést tart, de ez csak olyan formális ülés lesz és csupán annyi törté-nyik, hogy Plósz Sándor mint az igazság-ügyi bizottság előadója jelentést tesz a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslat előkészítő munkájának a befejezéséről. Azonkívül interpellációk lesznek.

A munkapártból.

Budapest, nov. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A nemzeti munkapárt klubjában tegnap igen élénk élet uralkodott s a párttagok közül igen sokan jelentek meg. A klubban élénk beszélgetés folyt a készfzetésről s érdeklődtek ez irányban a kormány jelen volt tagjainál is, a miniszterek azonban nem nyilatkoztak.

Návay választói között.

Budapest, nov. 3. (A „Torontál” eredeti táv.) Návay Alajos, a képviselőház alelnöke ma Temesvárra utazott, ahol két napot tölt választói körében.

A horvát helyzet.

Budapest, nov. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Zágrábból jelentik, Tomasics horvát bán holnapra konferenciára hívta össze az ő programja alapján megválasztott képviselőket. A konferencián megállapítják a munkaprogramot, amelyhez csatlakozásra hívják a koalíciós képviselőket.

A francia válság.

Budapest, nov. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Parisból jelentik, a Briand-kormány lemondása dolgában foly- nak a tárgyalások. Még nem bizonyos, hogy csak a Briand-kormányt rekonstruál-ják-e, vagy egészen új kormány következik.

A pápa és a halottégetés.

Budapest, nov. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Római jelentések szerint X. Pius pápa feladta a halottégetéssel szemben foglalt álláspon-tját s a jövőben a kath. egyház nem ellenzi a halottégetést.

Abdul Hamid örjög.

Budapest, nov. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szaloniki-i jelentések sze- rint Abdul Hamid ex szultánnak tel- jesen elborult az elméje s naponként örjögési rohamai vannak, úgy, hogy környezete is többször veszedelemben forog. Az ex szultán állapotát az orvosok reménytelennek mondják.

Verekedés a szkupstinában.

Budapest, nov. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból jelentik, a szkupstina tegnapi ülésén nagy botrány volt. Az ülésen egy ó-radikális paraszt- képviselő beszélt, a kinek a beszédebe egy másik képviselő beleszólt. Szó-szót követett, majd a derék honatyák öle- mentek és össze-vissza pofozták egymást, A verekedésnek csak nagynehezen tudtak véget vetni s a két jeles képviselőt ki- vezették.

Határidő-üzlet.

Budapest, nov. 3. (A nagybecskerekai Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (májusra) 21.08 — —
Rozs (áprilusra) 15.42 — —
Zab (áprilusra) 16.68 — —
Tengeri (májusra) 11.04 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

18532/1910. sz. Nagybecskerek rt. város polgármesterétől

Hirdetmény.

Az 1883. évi 44. t.-c. 16. §-a értelmé- ben ezennel közhírré tétetik, miszerint a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóság által érvényesített **Nagybecskerek város 1910. évi házadó adórajstroma** folyó évi november **8-ik napjáig** bezárólag s így nyolc napon át a városi adóhivatalnál közszemlére ki- téve lesz, miért is Nagybecskerek város házadó kötelesei ezennel figyelmeztetnek, hogy netáni felszólamlásukat, és pedig:

a) Azon adózók kik házadóval már mult évben voltak megróva, a lajstrom kitételének napját.

b) Azon adózók, kik ezen adóval folyó évben első ízben rovatnak meg, adótartozásuknak az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi adóhivatalnál írásban vagy élőszóval előter- jeszthetik.

Megjegyeztetik azonban, hogy a kitű- zött határidőn túl beadott felszólamlások figyelembe vehetők nem lesznek.

Nagybecskerek, 1910 október 29-én.

921-3.1

Dr. Perisics Zoltán,
polgármester.

A Váraljai-utcában

838. sz. alatt egy
3 szobából álló

utcai lakás,

évi bér 180 forint,

azonnal kiadó.

Haidegger Ödön.

919-3.1

ber 3.
nuár 10-ig
vámegyei
1911. évi
adóhivatali
5. §. har-
ereken, a
vámegyei
mlére ki-
november
tethető és
veizsgáló
hó 16-tól
12 óráig
it. Mind-
c. 26. §-a
kétszeres
gy ezen
hó 21-ik
asztmány
nyesítsék,
ezett t.-c.
nitásnak

ecskerek
parancs-
a tartá-
-ikére és
ban elő-
zkedésig

Ernöné
koronát
et mond

legutóbb
int már
orológiai
nem lesz
lő újabb
fertőzött

tartja s
ból senki
aponként
ő házak
s hogy
eg nekik
zönhető,
erült el-
ként ma
a meg-

iskolák-
hetlenül
zdithatja
onytalan
háiskolát
a többi
tanítást.

r 15-éig
r Hirlap
„Király
amely a
Magyar
ely dél-
an s így
ésével a
ország
negtudja
történe-
Magyar
udomá-
mi, jo-
heiségü
si tudó-
entései,
vidám,
itása a
Hirlapot,
— fél-
korona.

Magyar
udomá-
mi, jo-
heiségü
si tudó-
entései,
vidám,
itása a
Hirlapot,
— fél-
korona.

Magyar
udomá-
mi, jo-
heiségü
si tudó-
entései,
vidám,
itása a
Hirlapot,
— fél-
korona.

Magyar
udomá-
mi, jo-
heiségü
si tudó-
entései,
vidám,
itása a
Hirlapot,
— fél-
korona.

Magyar
udomá-
mi, jo-
heiségü
si tudó-
entései,
vidám,
itása a
Hirlapot,
— fél-
korona.

Magyar
udomá-
mi, jo-
heiségü
si tudó-
entései,
vidám,
itása a
Hirlapot,
— fél-
korona.

Magyar
udomá-
mi, jo-
heiségü
si tudó-
entései,
vidám,
itása a
Hirlapot,
— fél-
korona.

Hirdetmény.

Györgyháza község, mint erkölcsi testület, a tulajdonát képező, Neuzina 629. sz. t.lj.kvben feljegyzett, 131 b. 807 □-ölet tevő s 36000 kor. jelzalogos kölcsönnel terhelt **legelőjét örökáron eladni kívánja.**

Miről a venni szándékozók azzal értesítettek, hogy az eladási feltételek Heinnermann Péter községi bírónál Györgyházán megtudhatók.

Györgyháza, 1910. évi október 30.

913-32

Az előjáróság.

9743/1910. t.lkvi szám.

918-1.1

Utóajánlati árverési hirdetmény és feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint t.lkvi hatóság közhírré teszi, hogy Popov Krszta szerbittebei lakos végrehajthatónak Popov Zsiva szerbittebei lakos végrehajtást szenvedő ellen 1056 kor. 75 fillér tökekövetelésnek bírói letétbe helyezése és jár. iránt folytatott ügyében, a csatlakozottnak tekintendő dr. Vászits Endre nagybecskereki ügyvédnek 47 korona 03 fillér és jár. és Ruzsin Velizár szerbittebei lakosnak 24 korona és jár.-ból álló követeléseik kielégítése végett is dr. Eibeschtz Miksa nagybecskereki lakos utóajánlattevő kérelmére az újabb árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő, a szerbittebei 388. sz. t.lj.kvben A. I. 13. sor 4867/542/b hrsz. a. felvett 152 1/2 □-öl pótkert 67 kor. kikiáltási áron, ugyanott A. + 2. sor 5279/b/1. hrsz. a. felvett 1388 □-öl szántó 551 korona kikiáltási áron és a szerbittebei 627. sz. t.lj.kvben A. I. 2. sor 4867/539. hrsz. a. felvett 1300 □-öl pótkert 298 kor. kikiáltási árban 1910. évi **november 18-ik (tizennyolc) napján d. e. II. órákor Szerbittebe községében megtartandó nyilván-**

nos árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok a megajánlott áron az utóajánlatot tevő által megvettnék jelentetik ki.

2. A végreh. novella 21. §-a értelmében a kincstár, mint árverelő bánatpénzt letenni nem köteles. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889. évi XXX. t.-c. 10. §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898. évi XXIII. t.-c. alapján alakult központi hitelszövetkezet, a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél. Abban az esetben, amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, az e §-szerint a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a telekkönyvi hatóság felhívásának kézhezvételétől 8 nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírói letétbe helyezni köteles

A most említettek kivül a többi árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. Ig. min. rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezébe letenni, vagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni és a vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni. Ha az árverelő ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és a haladéktalanul folytatandó árverésben részt nem vehet.

Ha az árverés folytatásában senki

sem tesz újabb ígéretet, előbb azonban más is árverelt, az ingatlant az által, illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet ígérő által megvettnék kell kijelenteni. Ha ez az ígéret a kikiáltási árt meghaladja, az előbbi bekezdés szabályait kell alkalmazni.

Az utóajánlat akkor is kötelező, ha az ajánlattevő az árverésnél meg nem jelent. Az újabb árverés költségeit a vevő az ígért vételáron felül köteles fizetni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék t.lkvi irattárában és kifüggesztési tábláján, valamint Szerbittebe községében megtekinthetők.

Nagybecskerek, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál, 1910. évi október 6. **Rektorisz Károly,** kir. törv. bír.

722-3052

Riessner-kályhák,

a világ legjobb és használatban legtakarékosabb fűtőberendezései

Egészégi szempontból a legideálisabb rendszer. Egyszeri betüzeléssel egész télen ég, miáltal a sok fáradsággal és költséggel járó mindennapi betüzelés megtakaríthatik. Látható tűz. Eredeti biztonsági szabályozó. Gázolvas vagy robbanás teljesen kizárva, ellenben mindig egyenletes és egészséges melegség különösen a szoba alsó légrétegeiben is. Egyedüli elárúsítás Nagybecskerek és vidéke részére: **Boleszny Antal** vaskereskedésében az arany kaszához **Hunyadi-utca 606/37.**

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

NAGYBECSKERÉK.

Torontáli strapa cipők frt 3.75

Téli cipők Torontáli cipők

Téli ingek

Téli nadrágok

Téli kesztyűk

Téli harisnyák

Sétabotok

Kézimunka kiállítás

Benó Testvérek ezelőtt **A. F. Kokits**

divat-, rövid- és cipőáruháza

Telefon 201.

Alapított 1870.

641-200.65